

Arkivsaknr   20/05373-20
Saksbehandler   Ingrid Berthinussen

Saksgang	Møtedato	
Formannskapet	15.09.2020	
Kommune- og byutviklingsutvalget	08.09.2020	
Kultur, idretts- og friluftsutvalget	09.09.2020	51/20
Miljø-, klima- og samferdselsutvalget	10.09.2020	

Kystsonenplan for Tromsøregionen - vedtak av planprogram

Kommunedirektørens innstilling til vedtak:

Tromsø kommune vedtar vedlagt planprogram for revisjon av kystsonenplanen for Tromsøregionen datert 02. september 2020 (vedlegg 1).

Mari Enoksen Hult
Konst. kommunedirektør

Mette Mohåg
Avdelingsdirektør for bymiljø

Hva saken gjelder

Vedtak av planprogram for Kystsonenplanen for Tromsøregionen etter offentlig ettersyn.

Saksutredning

Felles saksfremlegg fra Balsfjord, Karlsøy og Tromsø

Saken behandles i Balsfjord 16. september, Karlsøy og Tromsø 30. september 2020.

Sammendrag

Kommunene Tromsø, Karlsøy og Balsfjord har vedtatt å revidere Kystsonenplanen for Tromsøregionen i et interkommunalt samarbeid. Kystsonenplanen er kommuneplanens arealdel for sjøområdene med tilhørende strandsone og skal angi hovedtrekkene i hvordan arealene skal brukes og vernes, og hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponering av arealene. Planen skal bidra til gjennomføring av kommuneplanens samfunnsdel og er et strategisk verktøy i arbeidet med å sikre forvaltning av sjøarealene i tråd med prinsippene om bærekraftig utvikling. Det er derfor foreslått effektmål, resultatmål og prosessmål for planarbeidet (kap 2.1 – 2.3). I tilknytning til hver av de aktuelle problemstillingene som skal utredes er det foreslått hvordan (premisser eller strategier) det i planarbeidet skal arbeides for å nå effektmålet om bærekraftig utvikling (kap 4.1). Premisser som legges til grunn for arbeidet er allerede vedtatt politikk, mens strategiene er forslag til arbeidsmetodikk for å nå effektmålet. Det er et mål at planprosessen har vært den viktigste faglige arenaen for overordnede/konkrete diskusjoner om fremtidig utvikling av kystsonen. Det foreslås derfor å opprette bredt sammensatte ressursgrupper som skal belyse problemstillingene nærmere og komme med innspill til planen (kap 5.2). Det legges opp til bred medvirkning fra befolkningen (kap 5.2) og åpenhet om prosessen (kap 5.3).

De tre kommunene fattet vedtak (Tromsø 19. mai, Balsfjord 27. mai og Karlsøy 3. juni 2020) om oppstart av planarbeidet med revisjon av Kystsonenplanen for Tromsøregionen. Forslag til planprogram ble lagt ut til offentlig ettersyn 5. juni med frist ut august 2020. Varsel om oppstart av planarbeidet ble annonsert på kommunenes nettsider, Tromsøområdet regionråds nettsider og i avisannonser. På grunn av covid-19 avholdt de tre kommunene et [felles digitalt folkemøte](#) om planprogrammet 16. juni. Det var 40 stk som fulgte møtet direkte og per 2. september var opptaket av folkemøtet sett 205 ganger.

Det kom inn 134 utsagn fordelt på 30 ulike innspill. Alle utsagnene er oppsummert i vedlegg 2 Merknader til planprogrammet – versjon til offentlig ettersyn. Planprogram – endelig versjon 2. september 2020 (vedlegg 1) er omarbeidet slik det fremgår av vedlegg 2. Innspill til planprogrammet medfører i hovedsak presiseringer knyttet til kunnskapsgrunnlag og utredningstema for planarbeid og tilknyttet konsekvensutredning. Innspill som er relevant for planarbeidet følges opp i det videre arbeidet med planen. Innspill som ikke er direkte knyttet til planprogram eller planarbeid, er distribuert videre i kommuneorganisasjonene som informasjon og til videre oppfølging.

Saksutredning

Om Kystsoneplanen – kommuneplanens arealdel for sjøområdene

Kystsoneplanen er kommuneplanens arealdel for sjøområdene med tilhørende strandsone og skal angi hovedtrekkene i hvordan arealene skal brukes og vernes, og hvilke viktige hensyn som må ivaretas ved disponering av arealene. Planen skal bidra til gjennomføring av kommuneplanens samfunnsdel og er et strategisk verktøy i arbeidet med å sikre forvaltning av sjøarealene i tråd med prinsippene om bærekraftig utvikling.

Planlegging i sjøområdene gjøres i et regionalt perspektiv for å i større grad kunne ivareta en helhetlig forvaltning av kystsonen. Dette krever økt grad av samarbeid på tvers av kommunegrenser. Tromsøområdet regionråd er prosjekteier og kommunene Tromsø, Karlsøy og Balsfjord inngår i samarbeidet. Planen vedtas av den enkelte kommune for sine sjøarealer med juridisk bindende kart og planbestemmelser.

Krav om planprogram

I henhold til kravene i plan- og bygningsloven (§§ 4-1 og 11-13) skal det utarbeides et planprogram. Planprogrammet viser hvordan selve planarbeidet gjennomføres.

Planprogrammet setter rammene for arbeidet med den interkommunale kystsoneplanen for Tromsøregionen. Planprogrammet gjør rede for formålet med planarbeidet, planprosessen med frister og deltakere, opplegget for medvirkning, hvilke alternativer som vil bli vurdert og behovet for utredninger.

Planprogrammet slik det endelig vedtas vil utgjøre kommunestyrets bestilling til Kystsoneplanens innhold og prosess.

Oppstart av planarbeid – planprogram til offentlig ettersyn

De tre kommunene fattet vedtak (Tromsø 19. mai, Balsfjord 27. mai og Karlsøy 3. juni) om oppstart av planarbeidet med revisjon av Kystsoneplanen for Tromsøregionen. Forslag til planprogram ble lagt ut til offentlig ettersyn 5. juni med frist ut august 2020.

Varsel om oppstart av planarbeidet ble annonsert på kommunenes nettsider, Tromsøområdet regionråds nettsider og i avisannonser.

Behandling av innspill

Det kom inn 134 utsagn fordelt på 30 ulike innspill. Alle utsagnene er oppsummert i vedlegg 2 Merknader til planprogrammet – versjon til offentlig ettersyn. Her fremgår også hvordan innspillene er fulgt opp, enten i planprogrammet, som en del av planarbeidet eller gjennom andre tiltak. Planprogram – endelig versjon 2. september 2020 (vedlegg 1) er omarbeidet slik det fremgår av vedlegg 2.

Innspill til planprogrammet medfører i hovedsak presiseringer knyttet til kunnskapsgrunnlag og utredningstema for planarbeid og tilknyttet konsekvensutredning.

Innspill som er relevant for planarbeidet følges opp i det videre arbeidet med revisjonen av Kystsoneplanen for Tromsøregionen. Innspill som ikke er direkte knyttet til planprogram eller planarbeidet er distribuert videre i kommuneorganisasjonen som informasjon og til videre oppfølging.

Om forslag til planprogram

Tromsøregionen har potensiale til å bli en av de mest attraktive kystregionene i landet. Kommunene som deltar i revisjon av Kystsonenplanen ønsker å legge til rette for en bærekraftig vekst i fiskeri- og havbrukssektoren, reiseliv og sjøtransport, samtidig som dette skal avveies mot miljø- og klimahensyn og andre samfunnsinteresser. Den økte bruken og interessen for kystsonen medfører økende konkurranse om arealene. Interessekonflikter mellom brukerne gjør kystsonen stadig mer kompleks og utfordrende å forvalte. Planmyndighetene må balansere mellom kravene til allerede etablerte næringer og interesser, som fiskeri, havbruk og friluftsliv, men også nyere næringer som turisme og energiproduksjon til havs, samtidig som man skal ha økt fokus på miljø- og klimahensyn.

Nedenfor følger en oversikt over effektmål, resultatmål og prosessmål for planarbeidet. Effektmål brukes her om langsiktige mål som følger av de langsiktige virkningene av Kystsonenplanen. Resultatmål viser til de løsningene som finner sted allerede gjennom planarbeidet. Prosessmålene viser til mål som skal nås på kort sikt gjennom den måten planarbeidet gjennomføres på.

Effektmål

Kystsonenplanen skal gi følgende langsiktige virkninger for arealbruken:

- Retningsvalg for bruk og vern av sjøarealene i regionen som bidrar til å nå målet om en bærekraftig Tromsø-region. Dette innebærer at verdiskapingen skal være kunnskapsbasert, innenfor naturens tålegrenser og gi grunnlag for en langsiktig positiv samfunnsutvikling i kommunene med hensyn til fremtidige generasjoner, folkehelse, bolyst og næringsutvikling.
- Redusert konflikt mellom ulike brukergrupper og gir forutsigbarhet for kommunene, næringsliv og befolkning.

Resultatmål

Følgende resultater skal skapes i planarbeidet:

- Kunnskapsbaserte, fremtidsrettede, forutsigbare, juridisk bindende planer for sjøarealene i den enkelte kommune og Tromsøregionen som helhet.
  - Økt kunnskap i de deltagende kommunene om kystsonens natur-, og ressursgrunnlag, ulike interessenters bruk av sjøarealene, konsekvenser av ulike typer arealbruk, og om bærekraftig forvaltning av sjøområdene.
  - Økt forståelse av hva en kystsonenplan er, både dens betydning og hvilke muligheter den gir.
  - Eierskap til planen blant brukere av kystsonen og offentlig forvaltning.
- De digitaliserte planene legges ut i samme format (felles planspråk) i de tre kommunene.

Prosessmål

Planarbeidet skal gjennomføres slik at planprosessen:

- Har fastsatt omforente effektmål, strategier og prioriteringer for arealbruken i den enkelte kommune og på tvers av kommunegrensene. Basert på disse skal det utarbeides en kystsonenplan som beskriver arealbruken med retningslinjer og bestemmelser.
- Har bidratt til at planarbeidet er godt forankret i de tre kommunene, både politisk og administrativt, og hos andre myndigheter og blant brukerne av kystsonen.
- Har vært den viktigste faglige arenaen for overordnede/konkrete diskusjoner om fremtidig utvikling av kystsonen.
- Har vært gjennomført med folkemøter, dialogmøter og alternative medvirkningsstrategier hvor vi har oppnådd reell medvirkning fra innbyggerne, næringsliv og organisasjoner både i drøftingsfasen og høringsfasen.
- Har bidratt til felles kompetanseheving i kommunene (bl.a. gjennom videreutvikling av metoder og GIS-baserte analysemodeller).
- Har vært fleksibel nok til å håndtere de tre kommunenes ulike prioriteringer.

Aktuelle problemstillinger og forslag til premisser/strategier

En stor del av den økonomiske verdiskapningen i regionen er basert på naturressursene i kystsonen. Det er store forventninger både nasjonalt og lokalt til utviklingen innen reiseliv og sjømatproduksjon. Samtidig ser vi store endringer innenfor reise- og friluftsliv som er viktig å ta tak i arealplanleggingen. Kystsonen er også stadig mer sentral som rekreasjonsområder både for lokalbefolkning og tilreisende. Gjennom planleggingen må det skapes en god balanse mellom bruk og vern av denne viktige ressursen. Kommunene har et stort ansvar for å legge grunnlaget for en bærekraftig og langsiktig forvaltning av sjøarealene i sin kommune. Kommunene er ikke alene om dette ansvaret, men oppdaterte og aktuelle arealplaner for sjøarealene er kommunenes viktigste redskap for å samordne statlige, regionale og kommunale oppgaver i sine sjøområder og legge grunnlaget for en positiv samfunnsutvikling.

Det foreslås med bakgrunn i dette å utrede følgende tema:

- Sjømatproduksjon (fiskeri og havbruk)
- Reiseliv
- Friluftsliv og rekreasjon
- Strandsone

I planprogrammet kapittel 4.1 *Aktuelle problemstillinger* (s 6-11) er det gitt en nærmere beskrivelse av forventninger og utfordringer knyttet til hvert av temaene. Det er foreslått strategier eller premisser som legger føringer for hvordan det i planarbeidet skal arbeides for å nå effektmålet om bærekraftig utvikling. Premisser som legges til grunn for arbeidet er allerede vedtatt politikk, mens strategiene er forslag til arbeidsmetodikk for å nå effektmålet. Der kommunene har noe ulike prioriteringer (havbruk) er det angitt ulike strategier.

For å nå prosessmålet om at planprosessen har vært den viktigste faglige arenaen for overordnede/konkrete diskusjoner om fremtidig utvikling av kystsonen er det foreslått å opprette bredt sammensatte (kunnskapsinstitusjoner, næringsaktører, NGOer og politikere) ressursgrupper som skal belyse problemstillingene nærmere og komme med innspill til planen.

Nedenfor følger en oversikt over strategiene/premissene for den enkelte problemstilling:

Sjømatproduksjon

Fiskeri

Følgende strategier/premisser legges til grunn for revisjonen:

- Følgende strategier/premisser legges til grunn for revisjonen:
- Fiskerienes arealer ble fastsatt i forbindelse med Kystsoneplan 2015. Disse arealene ligger fast.
- Justeringer i arealformål fiskeri vil vurderes der det er endringer i arealene det drives fiskerier.
- Det vil gjøres en gjennomgang av havner og fiskerihavner
- Fiskerihavnene anerkjennes som viktige for bosetting og næring i distriktene og deres evt behov prioriteres høyt.
- Tromsøregionen skal samarbeide om næringsarealer i sjø og på land som imøtekommer næringslivet og samfunnets behov.
- Alle fiskerihavner skal elektrifiseres.
- Det skal lages avfallsplaner for alle fiskerihavner.

Havbruk

Følgende strategier/premisser legges til grunn for revisjonen:

- Det er lagt til grunn i Regjeringens havstrategi at det skal legges til rette for en forutsigbar vekst i oppdrettsnæringen og at hensynet til miljø skal sette rammene for hvor stor produksjon som tillates i ulike områder.
- Det vil bli vurdert å hjemle miljøkrav til arealformål havbruk for å nå kommunenes krav om klima- og miljømessig bærekraft.
- Det vil i Tromsø ikke åpnes opp for havbruk i følgende områder:
  - o Områder som i eksisterende plan er avsatt som naturområder eller friluftsområder.
  - o Det vil ikke åpnes opp for oppdrett av laks og ørret i åpne anlegg i tilknytning til elver der det går opp villaks eller sjøørret.
- Det vil i Karlsøy ikke åpnes opp for havbruk i følgende områder:
  - o Nordkvaløya-Rebbernesøya landskapsvernområde med fem naturreservat: Sør-Fugløy, Kvitvær, Breivika, Måsvær og Flatvær (omfatter også sjøarealer, dvs. havoverflata er omfattet av vernet)
  - o Hamrefjorden som skal forbeholdes fiskeri.
  - o Det vil ikke åpnes opp for oppdrett av laks og ørret i åpne anlegg i tilknytning til elver der det går opp villaks eller sjøørret.
- Det vil i ikke åpnes opp for havbruk av anadrome arter i den delen av Malangen som er definert som laksefjord.

Reiseliv

Følgende premiss legges til grunn for arbeidet:

- Reiselivets arealbruk skal være bærekraftig i både i økonomisk, sosial- og klima og miljømessig forstand.

Friluftsliv og rekreasjon

Følgende strategier/premisser legges til grunn for revisjonen:

- Ivareta friluftsområder som er lett tilgjengelig for mange brukergrupper og områder som er viktige for friluftsliv, helse, læring, identitet og sosiale sammenkomster, samt steder som er vakre, unike og urørte.
- Områdene skal ses i sammenheng med atkomstveier slik at det skapes gode, helhetlige løsninger.
- Det er ønskelig med enkelte inngrepsfrie soner med frie siktelinjer fra friluftsområder til åpent hav.

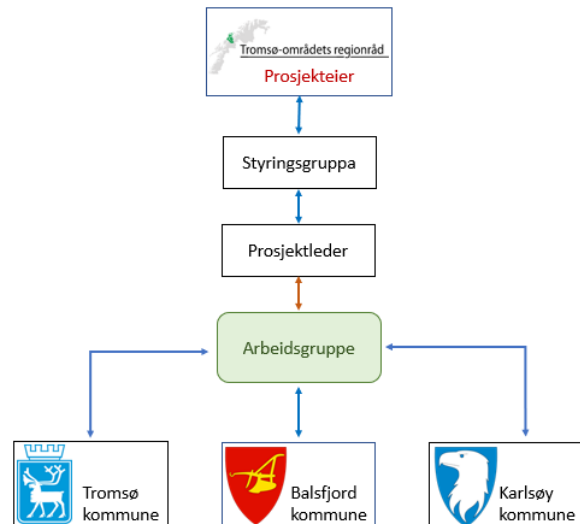
Strandsonen

Følgende strategier/premisser legges til grunn for revisjonen:

- Nye tiltak skal konsentreres der det allerede er inngrep og så langt som mulig legges vekk fra strandsonen.
- Kulturminner og landskap av regional/nasjonal verdi bør særlig tas hensyn til
- Differensiert forvaltning av strandsonen vil vurderes.
- Viktige områder for reindriften i strandsonen skal ivaretas.

Organisering av arbeidet

Tromsø-området regionråd er prosjekteier og styringsgruppen består av ordførerne og kommunaldirektør/rådmenn i de tre kommunene. Det er ansatt en prosjektleder i Tromsø kommune som leder prosjektet. Arbeidsgruppen er sammensatt av arealplanleggere og rådgivere fra de tre kommunene. Den enkelte kommune er gjennom planprosessen ansvarlig for å ivareta sammenhengen med andre kommunale planer og vedtak og sammenhengen mellom sjø og land for sitt område.

Det vil være rom for lokale tilpasninger av planbestemmelser og retningslinjer som kan utarbeides av den enkelte kommune som en del av prosessen. Kommunene har det juridiske ansvaret for at lovens krav med hensyn til innhold og planprosess oppfylles i dette (PBL § 3-3).

Fire faser for medvirkning og dialog

Planarbeidet kan grovt deles i de fire fasene (i) planprogramfase, (ii) planfase, (iii) høringsfase og (iv) tilbakemelding etter planvedtak. Planprogramfasen og høringsfasen omhandler kystzoneplanarbeidet som helhet. Medvirkning og dialog i planfasen er ofte knyttet til spesifikke tema og problemstillinger.

Involvering av folkevalgte

Formannskapet vedtar offentlig ettersyn av planprogrammet. Kommunestyret vedtar planprogrammet, jmfør Plan- og bygningsloven § 11-13. Basert på planprogrammet utarbeides forslag til Kystzoneplan for Tromsø-regionen med plankart og bestemmelser, som igjen legges ut på offentlig ettersyn. Kommunestyret vedtar Kystzoneplanen.

Kommunestyret har det overordnede politiske ansvaret for medvirkningsdialogene med kommunesamfunnet. Bred politisk deltagelse i planprosessen skal sikres ved at formannskapet og kommunestyret tar en aktiv rolle i fremdriften av planarbeidet gjennom deltagelse og ledelse av dialogmøter, ressursgruppene for problemstillingene som skal utredes og seminarer. Videre skal det sikres politisk forankring av planarbeidet gjennom faste møtepunkter kommunestyret, formannskapet og hovedutvalgene.

Ressursgrupper

For å nå prosessmålet om at planprosessen har vært den viktigste faglige arenaen for overordnede/konkrete diskusjoner om fremtidig utvikling av kystsonen er det foreslått å opprette bredt sammensatte (kunnskapsinstitusjoner, næringsaktører, NGOer og politikere) ressursgrupper som skal belyse problemstillingene nærmere og komme med innspill til planen.

Folkemøter

For å sikre at interessenter som ønsker å delta i prosessen får mulighet til det, ble det 16. juni avholdt ett felles digitalt folkemøte i Tromsø med presentasjon av forslag til planprogram med konsekvensutredning. Møtet ble, på grunn av covid-19, gjennomført som et [felles digitalt folkemøte 16. juni](#). Det var 40 stk som fulgte møtet direkte. Per 1. september var opptaket av folkemøtet sett 205 ganger. Prosjektet har også egen [prosjektside](#) der interessenter kan følge

fremdriften og finne saksdokumentene. Når planarbeidet er i gang vil det også bli holdt folkemøter på flere steder i hver av kommunene. På grunn av situasjonen med covid-19 jobbes det med å finne gode løsninger for å sikre storsamfunnets mulighet til å bidra inn i prosessen selv om vi ikke skulle få lov til å møtes ansikt til ansikt.

Fremdriftsplan

Tabellen under viser en forenklet fremdriftsplan for arbeidet med Kystsoneplanen. Det vil måtte foretas justeringer underveis. Det er i prinsippet mulig å medvirke i hele perioden med planarbeid. Av hensyn til fremdriften vil det likefullt være nødvendig å bruke deler av planperioden til intern produksjon. Det er derfor satt av perioder som vil ha ekstra fokus på eksternt medvirkning..

Konklusjon

Kommunedirektøren anbefaler at formannskapet vedtar planprogram – endelig versjon datert 2. september 2020 (vedlegg 1) med de endringer som fremgår av vedlegg 2 Merknader til planprogrammet – versjon til offentlig ettersyn.

Vedtakskompetanse

Formannskapet

Vedlegg

Vedlegg 1 Planprogram - endelig versjon 2. september 2020

Vedlegg 2 Merknader til planprogrammet - versjon til offentlig ettersyn